

فصلنامه خانواده‌درمانی کاربردی

رابطه نقش جنسیتی با بی‌ثباتی ازدواج: نقش تعدیل‌کنندگی جهت‌گیری در رابطه جنسی در مردان

کارشناس ارشد روانشناسی بالینی خانواده، پژوهشکده خانواده، دانشگاه شهید بهشتی، تهران، ایران
دانشیار گروه روانشناسی، پژوهشکده خانواده، دانشگاه شهید بهشتی، تهران، ایران
دانشیار گروه روانشناسی، پژوهشکده خانواده، دانشگاه شهید بهشتی، تهران، ایران

پریسا زمانیان*^{id}

علی زاده محمدی^{id}

لیلی پناغی^{id}

Parisa.zamaniaan90@gmail.com

ایمیل نویسنده مسئول:

پذیرش: ۱۴۰۰/۱۲/۱۱

دریافت: ۱۴۰۰/۰۹/۲۲

فصلنامه علمی پژوهشی
خانواده درمانی کاربردی

شاپا (الکترونیکی) ۲۷۱۷-۲۴۳۰
<http://aftj.ir>

دوره ۳ | شماره ۱ پیاپی ۱۰ | ۶۱۱-۵۸۷
بهار ۱۴۰۱

نوع مقاله: پژوهشی

چکیده

هدف: هدف این پژوهش تعیین نقش تعدیل‌کنندگی جهت‌گیری در رابطه جنسی مردان، با بی‌ثباتی ازدواج بود. **روش پژوهش:** پژوهش حاضر از نوع همبستگی است. جامعه آماری پژوهش مردان ساکن شهر تهران بودند که حداقل یک سال از زندگی مشترکشان گذشته بود. به این ترتیب، ۱۵۰ نفر به روش نمونه‌گیری در دسترس از نقاط مختلف شهر تهران با مراجعه به مکان‌های عمومی و با توزیع پرسشنامه در فضای مجازی انتخاب شدند. ابزارهای اندازه‌گیری در این پژوهش شامل پرسشنامه‌های بی‌ثباتی ازدواج بوث و همکاران (۱۹۸۳)، نقش‌های جنسیتی بَم (۱۹۷۴) و جهت‌گیری در رابطه جنسی هاگز و اسنل (۱۹۹۰) بودند. **یافته‌ها:** نتایج نشان داد که جهت‌گیری در رابطه جنسی، نقش تعدیل‌کنندگی در رابطه نقش‌های جنسیتی با بی‌ثباتی ازدواج دارد. بالا بودن جهت‌گیری مشارکتی در رابطه جنسی، کاهش بی‌ثباتی ازدواج را به همراه دارد. جهت‌گیری مبادله‌ای در رابطه جنسی، بالا بودن آن سبب افزایش بی‌ثباتی ازدواج در مردان می‌شود. همچنین در جهت‌گیری توقع در رابطه جنسی، بالا رفتن آن افزایش بی‌ثباتی ازدواج در مردان را به همراه دارد ($P=0/01$). **نتیجه‌گیری:** نتایج پژوهش نشان داد در مردانی که جهت‌گیری توقع، مبادله‌ای و توقع در رابطه جنسی بالا بوده، افزایش نقش‌های جنسیتی باعث کاهش بی‌ثباتی می‌شود؛ اما در مردانی که جهت‌گیری مشارکتی و مبادله‌ای پایین بوده، افزایش نقش‌های جنسیتی تغییری در میزان بی‌ثباتی ازدواج ندارد.

کلیدواژه‌ها: بی‌ثباتی ازدواج، نقش‌های جنسیتی، جهت‌گیری در رابطه جنسی

به این مقاله به شکل زیر استناد کنید:
درون متن:
زمانیان، زاده محمدی و پناغی، (۱۴۰۱)

در فهرست منابع:

زمانیان، پریسا، زاده محمدی، علی، و پناغی، لیلی. (۱۴۰۱). رابطه نقش جنسیتی با بی‌ثباتی ازدواج: نقش تعدیل‌کنندگی جهت‌گیری در رابطه جنسی در مردان. فصلنامه خانواده‌درمانی کاربردی، ۳(۱ پیاپی ۱۰): ۶۱۱-۵۸۷.

مقدمه

بی‌ثباتی ازدواج در جامعه امروزی به یک نگرانی مهم تبدیل شده است که در واقع با مفاهیمی مانند جدایی، طلاق و بیوه شدن همراه است جدایی و طلاق پدیده‌های اجتماعی هستند که توسط زن یا شوهر و یا هر دو ایجاد می‌شوند اما بیوه شدن فراتر از کنترل انسان است در مجموع اصلاح بی‌ثباتی ازدواج برای فرآیندی در نظر گرفته می‌شود که به موجب آن ازدواج از طریق جدایی، ترک یا طلاق با شکست مواجه می‌شود (اومونبی- اویافونک، فالولا و سالو، ۲۰۱۴). در تعریفی دیگر، مفهوم بی‌ثباتی ازدواج به ۳ حالت عاطفی (من چه احساسی در مورد رابطه‌ام دارم)، شناختی (در نتیجه این احساسات چه افکاری دارم) و عملی (اعمال معین من در نتیجه احساس و افکارم چه اعمالی را انجام می‌دهم) تقسیم بندی شده است. (بوث و جانسون و ادوارز، ۱۹۸۵). بی‌ثباتی ازدواج به روی سلامت روان تأثیر می‌گذارد و استرس را افزایش می‌دهد چون سطح بالایی از تعارضات بین فردی در آن وجود دارد که این تجربه‌های منفی، احساسات و ارزیابی‌های مثبت افراد را کاهش می‌دهد و در اغلب اوقات این تعارضات در رفاه اقتصادی افراد تأثیر می‌گذارد. همچنین باعث ایجاد مشکلات عاطفی و رفتاری در کودکان می‌شود (لو، وایت و لوین، ۲۰۰۹). تضاد نگرش به نقش‌های جنسیتی یکی از شایع‌ترین عامل ایجاد نارضایتی و تعارض در زوجین است (محسن زاده، نظری و عارفی، ۱۳۹۰).

نقش‌های جنسیتی، انتظارات و ویژگی‌هایی است که فرد بر اساس آن به‌عنوان جنسیت مردانه یا زنانه رفتارها و باورهای خود را شکل می‌دهد (برن استین، ۱۹۹۸). از آنجا که نقش‌های جنسیتی تابع بافت و شرایط اجتماعی هستند، با گذر زمان و تغییر جوامع، دچار دگرگونی می‌شوند (خمسه‌ای، ۱۳۸۵). در واقع دیگر، بزرگسالی در ازدواج و تشکیل خانواده تعریف نمی‌شود و نقش‌های جنسیتی یک زن خانه‌دار و مرد شاغل ایده آل تبدیل به برابری‌های جنسیتی شده است که تأکید بر شباهت زن و مرد به‌جای تفاوت آن‌ها دارد (چرلین و والترز، ۱۹۸۱). بوم (۱۹۸۱) چهار نوع نقش جنسیتی را تعریف می‌کند اول نقش مردانگی که دارای ویژگی‌هایی مانند استقلال، رهبری و سلطه‌گری است دوم نقش زنانگی که ویژگی‌های مانند حساس، مهربان و ملایم بودن را دارا است و سوم نقش دوجنسیتی که در آن هم ویژگی‌های زنانه و هم ویژگی‌های مردانه وجود دارد و در آخر نقش جنسیتی نامتمایز که در آن ویژگی‌هایی مانند قابل اعتماد بودن و وظیفه‌شناسی وجود دارد که مخصوص به جنسیت خاصی نیستند (احمدی و همکاران، ۲۰۱۴).

یکی از عوامل مهم دیگر که بر کیفیت زناشویی تأثیر می‌گذارد رفتار جنسی است که در چارچوب نقش‌های جنسیتی شکل می‌گیرد. منظور از رفتار جنسی ترکیبی از مفاهیم، نگرش‌ها، تجربه‌ها، فعالیت‌ها، احساسات و اندیشه‌های همراه با آن است (دنرشتاین، ۲۰۰۱؛ به نقل از خمسه‌ای، ۱۳۸۵). تفاوت زنان و مردان در رفتار در رابطه جنسی تا حد زیادی از طریق نقش‌های جنسیتی تعیین می‌شود. (اسدی، محمد شریفی و فتح‌آبادی، ۱۳۹۲). رفتار در جهت‌گیری در رابطه جنسی می‌تواند مبادله‌ای یا مشارکتی باشد (هاگز و اسنل، ۱۹۹۰). کلارک و میلز (۱۹۷۹) نظریه جهت‌گیری در رابطه را ارائه دادند در واقع نگرش افراد در روابط به‌صورت مبادله‌ای یا مشارکتی است در جهت‌گیری مبادله‌ای تمرکز فرد به روی سود و زیان رابطه است و انتظار دارد آنچه را که می‌دهد حداقل همان را دریافت کند. ولی در جهت‌گیری مشارکتی که بیشتر در اعضای خانواده دیده می‌شود فرد نگران رفاه دیگری است و نگرش مثبتی به رابطه دارد و خواهان افزایش پاداش‌های مشترک است. افرادی که جهت‌گیری مبادله در رابطه جنسی دارند احساس مسئولیت در مقابل تأمین رضایت جنسی همسر خود ندارند و زمانی وارد رابطه جنسی می‌شوند که خود از آن سود ببرند و یا انتظار مقابل به‌مثل در آینده داشته باشند اما افرادی که در روابط جنسی جهت‌گیری مشارکتی دارند در قبال رضایت جنسی

همسرشان احساس مسئولیت می‌کنند و مایل‌اند که امیال و نیازهای شریک جنسی خود را برآورده کنند علت ارتباط علاقه‌مندی به رفاه و رضایت همسر است (حیدری، زال پور و مولائی، ۱۳۸۹).

حیدری و زال پور و مولائی (۱۳۸۹) در پژوهش خود از عامل سومی به نام توقع صحبت می‌کنند که فرد در آن انتظار دارد همسرش تمام نیازهای جنسی او را برآورده کند؛ اما خودش به خواسته‌های شریکش توجه ندارد. همچنین در پژوهش آن‌ها افرادی که جهت‌گیری آن‌ها در رابطه جنسی مشارکتی بوده است میزان رضایت زناشویی بیشتری داشتند. همین‌طور بر طبق پژوهش عباسی اصل و نظری (۱۳۹۵) رضایت جنسی رابطه مثبت و معنادار با بی‌ثباتی ازدواج دارد. در خصوص رابطه نقش‌های جنسیتی با رضایت زناشویی در ایران می‌توان پژوهش‌های کیهان و صابر (۱۳۹۵)، لی و بیبارز (۱۹۹۳) و سوتینگ، باسکار و بنزوال و همکاران (۲۰۱۴) را نام برد. در واقع بیشتر پژوهش‌های انجام‌شده در این زمینه فقط تأثیرات نقش‌های جنسیتی کلیشه‌ای و غیر کلیشه‌ای را در رضایت زناشویی بررسی کرده‌اند و تاکنون پژوهشی که به بررسی رابطه نقش‌های جنسیتی با بی‌ثباتی ازدواج پرداخته است؛ انجام‌نشده است؛ حال با توجه به پژوهش‌های انجام‌شده که نشان می‌دهد رفتارهای جنسی تحت تأثیر نقش‌های جنسیتی می‌باشند و جهت‌گیری در رابطه جنسی با بی‌ثباتی ازدواج رابطه دارد؛ این پژوهش نقش تعدیل‌کنندگی جهت‌گیری در رابطه جنسی، در رابطه نقش جنسیتی با بی‌ثباتی ازدواج در مردان را با طرح سئوالات پژوهشی زیر مورد مطالعه قرار داد:

۱. آیا جهت‌گیری مشارکتی در رابطه جنسی، در رابطه نقش زنانگی با بی‌ثباتی ازدواج در مردان نقش تعدیل‌کننده دارد؟
۲. آیا جهت‌گیری مشارکتی در رابطه جنسی، در رابطه نقش مردانگی با بی‌ثباتی ازدواج در مردان نقش تعدیل‌کننده دارد؟
۳. آیا جهت‌گیری مبادله‌ای در رابطه جنسی، در رابطه نقش زنانگی با بی‌ثباتی ازدواج در مردان نقش تعدیل‌کننده دارد؟
۴. آیا جهت‌گیری مبادله‌ای در رابطه جنسی، در رابطه نقش مردانگی با بی‌ثباتی ازدواج در مردان نقش تعدیل‌کننده دارد؟
۵. آیا جهت‌گیری توقع در رابطه جنسی، در رابطه نقش زنانگی با بی‌ثباتی ازدواج در مردان نقش تعدیل‌کننده دارد؟
۶. آیا جهت‌گیری توقع در رابطه جنسی، در رابطه نقش مردانگی با بی‌ثباتی ازدواج در مردان نقش تعدیل‌کننده دارد؟

روش پژوهش

پژوهش حاضر یک مطالعه توصیفی-تحلیلی از نوع همبستگی است و باهدف بررسی رابطه بین انواع نقش‌های جنسیتی و جهت‌گیری در رابطه جنسی با بی‌ثباتی ازدواج و تأثیر نقش‌های جنسیتی بر جهت‌گیری در رابطه جنسی مردان انجام شده است. جامعه آماری مردان متأهل ساکن شهر تهران در سال ۱۳۹۷-۱۳۹۸ است از بین این افراد ۲۰۰ نفر با توجه به متغیرهای به روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب‌شده‌اند. جهت انتخاب نمونه مناسب‌تر، پرسشنامه‌ها در مکان‌های مختلف توزیع شد به‌این‌ترتیب که افراد متأهل شرکت‌کننده در پژوهش بعد از اعلام رضایت جهت شرکت در پژوهش، به سؤالات پاسخ داده‌اند؛ و همین‌طور لینک پرسشنامه به‌صورت

اینترنتی برای افراد متأهل ارسال شده است و به سؤالات پرسشنامه پاسخ داده‌اند. ابزارهای مورد استفاده در این پژوهش عبارت‌اند از: فرم اطلاعات دموگرافیک، پرسش‌نامه بی‌ثباتی ازدواج، پرسشنامه نقش‌های جنسیتی و جهت‌گیری در رابطه جنسی که در پیوست آمده‌اند و در ذیل به ترتیب مورد بررسی قرار می‌گیرند.

ابزار پژوهش

۱. نقش‌های جنسیتی از پرسشنامه بم^۱ (۱۹۷۴). بم چهار نوع نقش‌های جنسیتی را تعریف می‌کند که با استفاده از این دو نمره به دست می‌آید: زنانگی: افرادی که فقط نمره زنانگی آن‌ها بالاتر از میانه است. مردانگی: افرادی که فقط نمره مردانگی آن‌ها بالاتر از میانه است. دوجنسیتی: افرادی که هم نمره زنانگی و هم نمره مردانگی آن‌ها بالاتر از میانه است. نامتمایز: افرادی که هر دو نمره مردانگی و زنانگی آن‌ها پایین‌تر از میانه است. پدهازور و تتنبام (۱۹۷۹) در پژوهش خود نشان داده‌اند که تقسیم‌بندی افراد به این چهار گروه در پرسشنامه بم اشتباه است چون هر ویژگی می‌تواند میزانی از زنانگی و مردانگی را نشان بدهد و نمی‌توان آن را فقط برای نقش خاصی در نظر گرفت. لذا در این پژوهش بدون در نظر گرفتن این چهار زیر مقیاس از نمرات زنانگی و مردانگی استفاده کرده است. میزان پایایی مردانی را ۰/۹۰، زنانگی ۰/۹۳، دوجنسیتی ۰/۹۳ و نامتمایز را ۰/۸۹ اعلام کردند و روایی درونی اندازه‌گیری شده برای نمونه استنفورد (مردانگی: ۰/۸۶، زنانگی: ۰/۸۰، نامتمایز: ۰/۷۵، دوجنسیتی: ۰/۸۵) اعلام کردند (نقل از خمسه ای، ۱۳۸۵).

۲. مقیاس جهت‌گیری در رابطه جنسی. هاگز و اسنل در سال ۱۹۹۰ مقیاس جهت‌گیری در رابطه جنسی SRS را ارائه داد که دارای ۲۴ ماده است و شامل دو زیر مقیاس جهت‌گیری مبادله‌ای و جهت‌گیری مشارکتی است که هر کدام از آن‌ها ۸ تا سؤال دارند و نمره‌ی بالاتر در هر یک از زیر مقیاس‌ها نشان‌دهنده‌ی گرایش فرد به آن جهت‌گیری در رابطه جنسی است. همسانی درونی زیر مقیاس مشارکتی القا ۰/۷۸ و برای زیر مقیاس مبادله‌ای ۰/۶۷ گزارش شده است (هاگز و اسنل، ۱۹۹۰). اما در نسخه فارسی که توسط حیدری و همکاران (۱۳۸۹) بر طبق فرهنگ ایران هنجاریابی شده است از ۲۴ ماده ۷ ماده آن حذف شده است و این ۱۷ بر روی سه عامل جهت‌گیری مشارکتی، جهت‌گیری مبادله‌ای و توقع جای می‌گیرند. در مورد روایی و پایایی مقیاس می‌توان گفت که روایی آن ۰/۸۱ تا ۰/۹۰ و پایایی این مقیاس ۰/۹۲ تا ۰/۹۶ است (حیدری و همکاران، ۱۳۸۹).

۳. مقیاس بی‌ثباتی ازدواج. بوث، جانسون و ادوارز (۱۹۸۳) شاخص بی‌ثباتی ازدواج MII را ارائه دادند که یک ابزار ۲۲ سؤالی است که ۱۴ سؤال اول برای سنجش مستعد طلاق بودن و ۸ سؤال بعدی به‌عنوان جاذبه‌ها و موانع طلاق است پایایی این آزمون ۰/۹۳ گزارش شده و از روایی خوبی برخوردار است. این آزمون اولین بار در ایران توسط یاری پور (۱۹۷۹) روی ۵۰ زوج اجرا شد و ضریب پایایی آن را ۰/۷۰ گزارش داده است (نظری و همکاران، ۱۳۸۹).

روش اجرا. اطلاعات جمع‌آوری شده در این پژوهش از بهمن (۱۳۹۷) تا فروردین (۱۳۹۸) با مراجعه به مناطق مختلف شهر تهران که شامل منطقه ۵ (فود کورت کوروش، مجتمع تجاری سمرقند و بیمارستان پیامبران) منطقه ۹ (فرودگاه مهرآباد) منطقه ۱۶ (میدان راه‌آهن) منطقه ۲۲ (اطراف دریاچه چیتگر) بود و جمع‌آوری اطلاعات به‌صورت اجرای مداد کاغذی انجام شده است؛ و همین چنین با فرستادن لینک پرسشنامه

به‌صورت اینترنتی در فضای تلگرام و اینستاگرام از افراد داری شرایط درخواست به پر کردن پرسشنامه شده است و اطلاعات جمع‌آوری شده است. در مرحله اول حدود ۲۰۰ پرسشنامه در مکان‌های عمومی شهر توزیع شده است در زمان وارد کردن داده‌ها ۵۰ پرسشنامه به علت ناقص بودن جواب‌ها کنار گذاشته شدند و پس از جمع‌آوری پرسش‌نامه‌ها و اتمام فرآیند نمره‌گذاری آن‌ها، داده‌ها وارد نرم‌افزار SPSS شدند و نتایج به‌دست‌آمده برای توصیف دقیق روابط میان متغیرها، مورد تبیین قرار گرفتند.

یافته‌ها

میانگین سن مردان ۳۵/۴۰ و انحراف استاندارد ۸/۰۱ بود؛ همچنین میانگین مدت زمان ازدواج در مردان ۸/۰۲ سال بود. پراکندگی وضعیت تحصیلی در مردان ۵/۶ درصد زیر دیپلم، ۲۶/۶ درصد دیپلم، ۴۱/۳ درصد کارشناسی و ۱۷/۵ درصد کارشناسی ارشد به دست آمد.

جدول ۱. یافته‌های توصیفی مقیاس نقش‌های جنسیتی

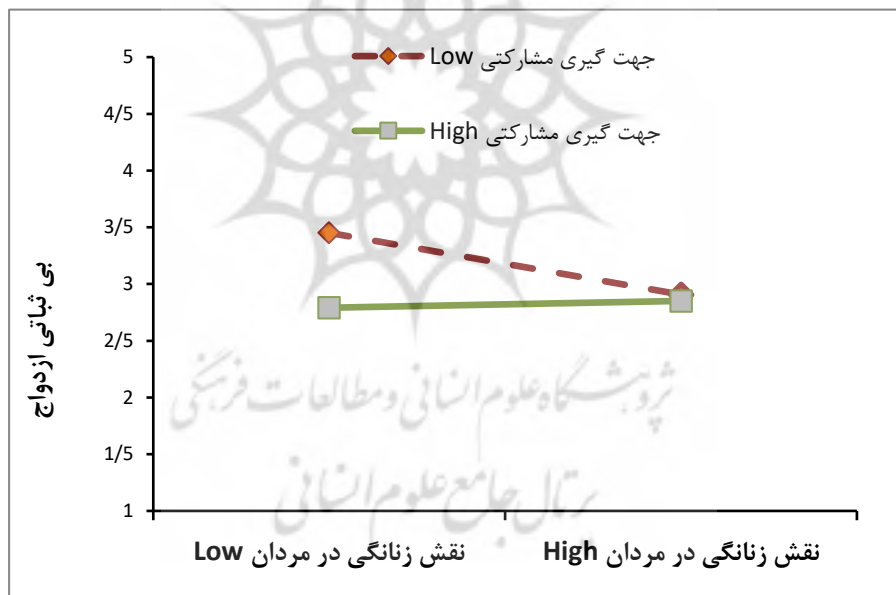
چولگی	میانگین	انحراف معیار	کجی	چولگی
-۰/۰۳	۴/۴۶	۰/۵۶	-۰/۷۲	نقش زنانگی در مردان
۱/۰۳	۴/۴۶	۰/۵۶	-۰/۴۲	نقش مردانگی در مردان
۰/۳۰	۱۸/۶۹	۳/۵۲	-۰/۱۹	مشارکتی در مردان
۰/۶۶	۶/۲۴	۲/۷۱	-۱/۴۷	مبادله‌ای در مردان
-۰/۷۸	۶/۲۴	۲/۷۱	۰/۳۳	توقع در مردان

در جدول ۱. شاخص توصیفی میانگین و انحراف استاندارد نقش‌های جنسیتی در زنان و مردان، بی‌ثباتی ازدواج و جهت‌گیری در رابطه جنسی در زنان و مردان گزارش شده است؛ همچنین جدول فوق نشان می‌دهد که چولگی و کشیدگی بین ± 2 قرار دارند؛ بنابراین توزیع داده‌های متغیرهای پژوهش طبیعی است.

جدول ۲. نتایج و ضریب رگرسیون جهت‌گیری مشارکتی در رابطه جنسی و نقش زنانگی در مردان

مدل	ضرایب استاندارد نشده	ضرایب استاندارد	معناداری	
			t	B
ثابت	-۰/۳۳	۰/۰۸۸	-۰/۳۷۰	۰/۷۱۲
نمره Z نقش زنانگی	-۰/۱۶۳	۰/۰۸۲	-۱/۹۹۱	۰/۰۴۸
ثابت	-۰/۰۷۱	۰/۰۸۸	-۰/۸۱۲	۰/۴۱۸
نمره Z نقش زنانگی	-۰/۱۴۸	۰/۰۸۱	-۱/۸۳۴	۰/۰۶۹
نمره Z مشارکتی	-۰/۲۰۷	۰/۰۸۳	-۲/۴۸۸	۰/۰۱۴
ثابت	-۰/۰۷۹	۰/۰۸۷	-۰/۹۰۳	۰/۳۶۸
نمره Z نقش زنانگی	-۰/۱۲۱	۰/۰۸۱	-۱/۴۸۴	۰/۱۴۰
نمره Z مشارکتی	-۰/۱۷۹	۰/۰۸۴	-۲/۱۳۹	۰/۰۳۴
نمره تعامل	۰/۱۵۱	۰/۰۸۱	۱/۵۸۷	۰/۰۶۵

همان‌گونه که در جدول مشاهده می‌شود، برای سنجش اثر جهت‌گیری در رابطه جنسی بر نقش‌های جنسیتی و بی‌ثباتی ازدواج، در گام اول رگرسیون سلسله‌مراتبی نقش زنانگی وارد معادله شده است در این حالت ضریب رگرسیون به‌دست‌آمده معنادار است ($P < 0/05, B = -0.163$)، یعنی نقش زنانگی می‌تواند به‌تنهایی پیش‌بینی‌کننده مناسبی برای بی‌ثباتی ازدواج در مردان باشد. در گام دوم متغیر مستقل و متغیر تعدیل‌کننده (نقش زنانگی و جهت‌گیری مشارکتی) وارد معادله شده‌اند که در این حالت ضریب رگرسیون معنادار است ($P < 0/05, B = -0.207$)، یعنی جهت‌گیری مشارکتی در رابطه جنسی می‌تواند بی‌ثباتی ازدواج را در مردان پیش‌بینی کند. در گام سوم، تعامل متغیر مستقل و تعدیل‌کننده وارد شده است که در این حالت ضریب رگرسیون معنادار است ($P < 0/05, B = 0.151$)، به‌عبارت‌دیگر جهت‌گیری مشارکتی در رابطه جنسی در رابطه بین نقش زنانگی و بی‌ثباتی ازدواج در مردان نقش تعدیل‌کننده دارد. در هنگام بالا بودن جهت‌گیری مشارکتی با افزایش نقش زنانگی میزان بی‌ثباتی ازدواج تغییر نمی‌کند اما وقتی جهت‌گیری مشارکتی پایین است افزایش نقش زنانگی موجب کاهش بی‌ثباتی ازدواج در مردان می‌شود. نقاط مورد نیاز جهت ترسیم نمودار رگرسیون از قسمت سوم جدول بالا و زیرستون B وارد شده‌اند:

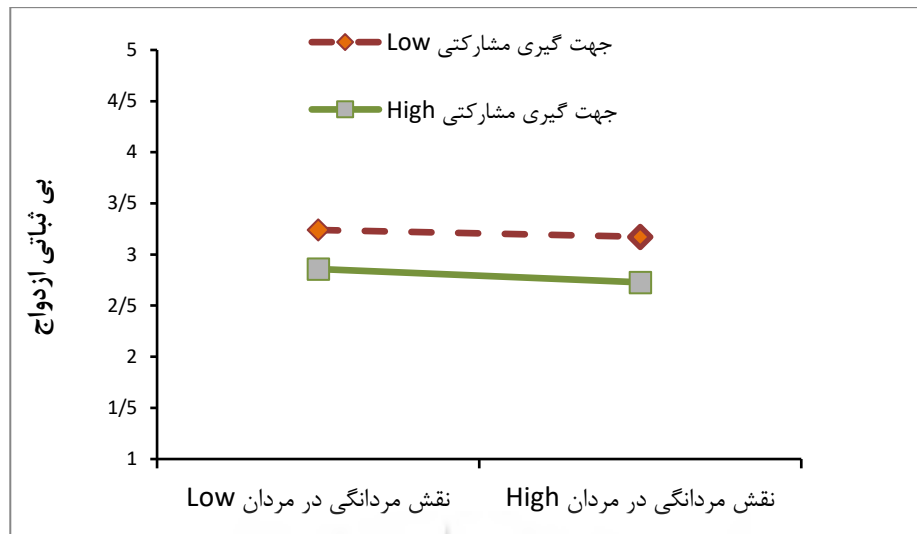
نمودار ۱. پیش‌بینی میزان بی‌ثباتی ازدواج بر اساس رگرسیون سلسله‌مراتبی جهت‌گیری مشارکتی در رابطه جنسی و نقش زنانگی در مردان

همان‌گونه که در نمودار ۱ مشاهده می‌شود، در هنگام بالا بودن جهت‌گیری مشارکتی با افزایش نقش زنانگی میزان بی‌ثباتی ازدواج تغییر نمی‌کند اما وقتی جهت‌گیری مشارکتی پایین است افزایش نقش زنانگی موجب کاهش بی‌ثباتی ازدواج در مردان می‌شود

جدول ۳. نتایج و ضریب رگرسیون جهت‌گیری مشارکتی در رابطه جنسی و نقش مردانگی در مردان

مدل	ضرایب استاندارد نشده		T	معناداری
	B	خطای معیار		
۱	ثابت	۰/۲۹	۰/۳۱۴	۰/۷۵۴
	نمره Z نقش مردانگی	-۰/۰۷۶	-۰/۰۶۶	۰/۴۲۷
۲	ثابت	-۰/۰۲۳	-۰/۲۵۱	۰/۸۰۳
	نمره Z نقش مردانگی	-۰/۰۴۸	-۰/۰۴۳	۰/۶۰۶
۳	ثابت	-۰/۰۲۱	-۲/۵۳۰	۰/۰۱۲
	نمره Z مشارکتی	-۰/۲۱۳	-۰/۲۰۸	۰/۰۱۲
۳	ثابت	-۰/۰۲۱	-۰/۲۲۱	۰/۸۲۵
	نمره Z نقش مردانگی	-۰/۰۴۹	-۰/۰۴۳	۰/۶۰۰
نمره Z مشارکتی		-۰/۲۰۷	-۲/۲۶۰	۰/۰۲۵
	نمره تعامل	-۰/۰۱۶	-۰/۰۱۷	۰/۸۴۵

همان‌گونه که در جدول مشاهده می‌شود، برای سنجش اثر جهت‌گیری در رابطه جنسی بر نقش‌های جنسیتی و بی‌ثباتی ازدواج، در گام اول رگرسیون سلسله مراتبی نقش مردانگی وارد معادله شده است در این حالت ضریب رگرسیون به‌دست‌آمده معنادار نیست ($P > 0/05$, $B = -0.076$)، یعنی نقش مردانگی نمی‌تواند به‌تنهایی پیش‌بینی‌کننده مناسبی برای بی‌ثباتی ازدواج در مردان باشد. در گام دوم متغیر مستقل و متغیر تعدیل‌کننده (نقش مردانگی و جهت‌گیری مشارکتی) وارد معادله شده‌اند که در این حالت ضریب رگرسیون معنادار است ($P < 0/05$, $B = -0.213$)، یعنی جهت‌گیری مشارکتی در رابطه جنسی می‌تواند بی‌ثباتی ازدواج را در مردان پیش‌بینی کند. در گام سوم، تعامل متغیر مستقل و تعدیل‌کننده وارد شده است که در این حالت ضریب رگرسیون معنادار است ($P < 0/05$, $B = -0.016$)، به‌عبارت‌دیگر جهت‌گیری مشارکتی در رابطه جنسی در رابطه بین نقش مردانگی و بی‌ثباتی ازدواج در مردان نقش تعدیل‌کننده دارد. در هنگام پایین و بالا بودن جهت‌گیری مشارکتی، با افزایش یا کاهش نقش زنانگی میزان بی‌ثباتی ازدواج تغییر نمی‌کند. نقاط مورد نیاز جهت ترسیم نمودار رگرسیون از قسمت سوم جدول بالا و زیرستون B وارد شده‌اند:

نمودار ۲. پیش‌بینی میزان بی‌ثباتی ازدواج بر اساس رگرسیون سلسله‌مراتبی جهت‌گیری مشارکتی در رابطه جنسی و نقش مردانگی در مردان

همان‌گونه که در نمودار ۲ مشاهده می‌شود، در هنگام پایین و بالا بودن جهت‌گیری مشارکتی، با افزایش یا کاهش نقش زنانگی میزان بی‌ثباتی ازدواج تغییر نمی‌کند

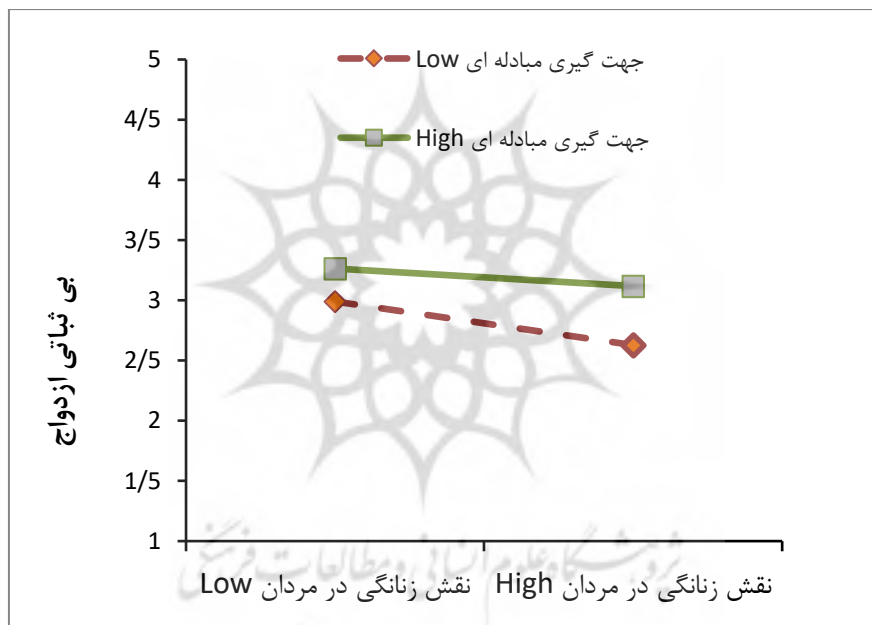
جدول ۴. نتایج و ضریب رگرسیون مبادله‌ای در رابطه جنسی و نقش زنانگی در مردان

معناداری	T	ضرایب استاندارد	ضرایب استاندارد نشده		مدل
			B	خطای معیار	
		بتا			ثابت
۰/۷۱۲	-۰/۳۷		۰/۰۸۸	-۰/۰۳۳	
۰/۰۴۸	-۱/۹۹۱	-۰/۱۶۴	۰/۰۸۲	-۰/۱۶۳	۱ نمره Z نقش زنانگی
۰/۷۳۴	-۰/۳۴۰		۰/۰۸۷	-۰/۰۳۰	ثابت
۰/۱۵۸	-۱/۴۱۹	-۰/۱۱۹	۰/۰۸۳	-۰/۱۱۸	۲ نمره Z نقش زنانگی
۰/۰۳۴	۲/۱۳۹	۰/۱۷۹	۰/۰۸۶	-۰/۱۸۴	نمره Z مبادله‌ای
۰/۸۵۰	-۰/۱۸۹		۰/۰۹۰	-۰/۰۱۷	ثابت
۰/۱۳۶	-۱/۴۹۹	-۰/۱۲۷	۰/۰۸۵	-۰/۱۲۷	۳ نمره Z نقش زنانگی
۰/۰۳۰	۲/۱۹۶	۰/۱۸۶	۰/۰۸۷	۰/۱۹۱	نمره Z مبادله‌ای
۰/۵۲۱	۰/۶۴۳	۰/۰۵۴	۰/۰۸۴	۰/۰۵۴	نمره تعامل

همان‌گونه که در جدول مشاهده می‌شود، برای سنجش اثر جهت‌گیری در رابطه جنسی بر نقش‌های جنسیتی و بی‌ثباتی ازدواج، در گام اول رگرسیون سلسله‌مراتبی نقش زنانگی وارد معادله شده است در این حالت ضریب رگرسیون به‌دست‌آمده معنادار است ($P < 0/05$, $B = -0.163$)، یعنی نقش زنانگی می‌تواند به‌تنهایی

پیش‌بینی کننده مناسبی برای بی‌ثباتی ازدواج در مردان باشد. در گام دوم متغیر مستقل و متغیر تعدیل‌کننده (نقش زنانگی و جهت‌گیری مبادله‌ای) وارد معادله شده‌اند که در این حالت ضریب رگرسیون معنادار است ($P < 0/05, B = 0.184$)، یعنی جهت‌گیری مبادله‌ای در رابطه جنسی می‌تواند بی‌ثباتی ازدواج را در مردان پیش‌بینی کند. در گام سوم، تعامل متغیر مستقل و تعدیل‌کننده وارد شده است که در این حالت ضریب رگرسیون معنادار است ($P < 0/05, B = 0.054$)، به عبارت دیگر جهت‌گیری مبادله‌ای در رابطه جنسی در رابطه بین نقش زنانگی و بی‌ثباتی ازدواج در مردان نقش تعدیل‌کننده دارد. در هنگام بالا بودن جهت‌گیری مبادله‌ای، با افزایش یا کاهش نقش زنانگی میزان یکسانی از بی‌ثباتی ازدواج مشاهده می‌شود؛ اما وقتی جهت‌گیری مبادله‌ای در مردان پایین باشد افزایش نقش زنانگی موجب کاهش بی‌ثباتی ازدواج می‌شود. نقاط موردنیاز جهت ترسیم نمودار رگرسیون از قسمت سوم جدول بالا و زیرستون B وارد شده‌اند:

نمودار ۳ پیش‌بینی میزان بی‌ثباتی ازدواج بر اساس رگرسیون سلسله‌مراتبی جهت‌گیری مبادله‌ای در رابطه جنسی و نقش زنانگی در مردان

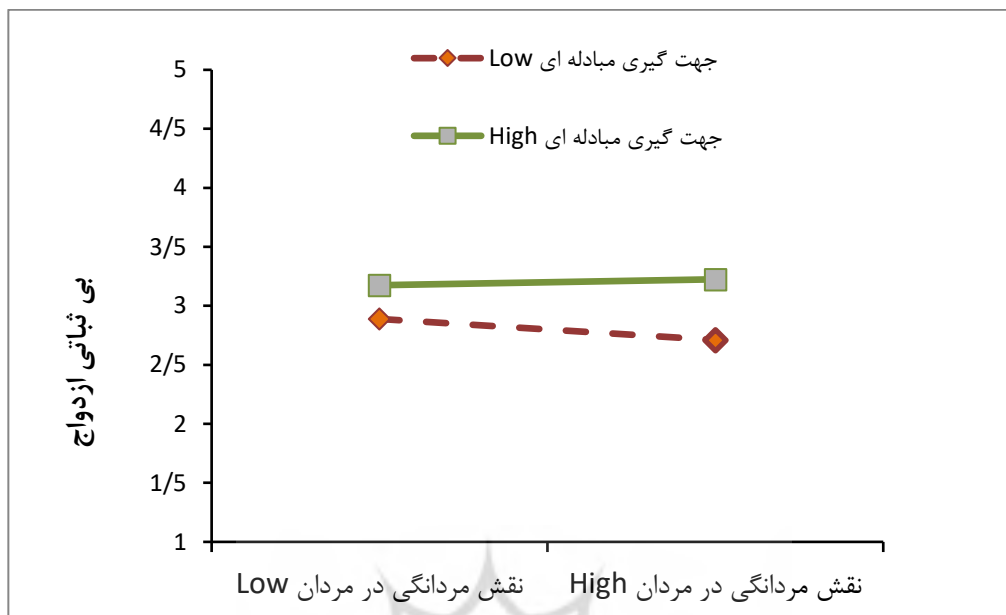
همان‌گونه که در نمودار ۳ مشاهده می‌شود، در هنگام بالا بودن جهت‌گیری مبادله‌ای، با افزایش یا کاهش نقش زنانگی میزان یکسانی از بی‌ثباتی ازدواج مشاهده می‌شود؛ اما وقتی جهت‌گیری مبادله‌ای در مردان پایین باشد افزایش نقش زنانگی موجب کاهش بی‌ثباتی ازدواج می‌شود

جدول ۵. نتایج و ضریب رگرسیون جهت‌گیری مبادله‌ای در رابطه جنسی و نقش مردانگی در مردان

مدل	ضرایب استاندارد نشده		t	معناداری
	B	خطای معیار		
ثابت	۰/۰۲۹	۰/۰۹۱	۰/۳۱۴	۰/۷۵۴
۱ نمره Z نقش مردانگی	-۰/۰۷۶	۰/۰۹۵	-۰/۷۹۶	۰/۴۲۷
ثابت	۰/۰۰۷	۰/۰۹۰	۰/۰۷۴	۰/۹۴۱
۲ نمره Z نقش مردانگی	-۰/۰۳۰	۰/۰۹۵	-۰/۳۱۷	۰/۷۵۲
نمره Z مبادله‌ای	۰/۲۰۹	۰/۰۸۶	۲/۴۴۶	۰/۰۱۶
ثابت	۰/۰۱۷	۰/۰۹۲	۰/۱۹۰	۰/۸۵۰
۳ نمره Z نقش مردانگی	-۰/۰۳۲	۰/۰۹۵	-۰/۳۳۶	۰/۷۳۷
نمره Z مبادله‌ای	۰/۲۰۰	۰/۰۸۷	۲/۲۹۹	۰/۰۲۳
نمره تعامل	۰/۰۵۷	۰/۰۸۲	۰/۶۹۹	۰/۴۸۶

همان‌گونه که در جدول مشاهده می‌شود، برای سنجش اثر جهت‌گیری در رابطه جنسی بر نقش‌های جنسیتی و بی‌ثباتی ازدواج، در گام اول رگرسیون سلسله مراتبی متغیر مستقل وارد معادله شده است در این حالت ضریب رگرسیون به‌دست‌آمده معنادار نیست ($P > 0/05$, $B = -0.076$)، یعنی نقش مردانگی نمی‌تواند به‌تنهایی پیش‌بینی‌کننده مناسبی برای بی‌ثباتی ازدواج در مردان باشد. در گام دوم متغیر مستقل و متغیر تعدیل‌کننده (نقش مردانگی و جهت‌گیری مبادله‌ای) وارد معادله شده‌اند که در این حالت ضریب رگرسیون معنادار است ($P < 0/05$, $B = 0.209$)، یعنی جهت‌گیری مبادله‌ای در رابطه جنسی می‌تواند بی‌ثباتی ازدواج را در مردان پیش‌بینی کند. در گام سوم، تعامل متغیر مستقل و تعدیل‌کننده وارد شده است که در این حالت ضریب رگرسیون معنادار است ($P < 0/05$, $B = 0.057$)، به عبارت دیگر جهت‌گیری مبادله‌ای در رابطه جنسی در رابطه بین نقش مردانگی بی‌ثباتی ازدواج در مردان نقش تعدیل‌کننده دارد. در هنگام بالا بودن جهت‌گیری مبادله‌ای، با افزایش یا کاهش نقش مردانگی میزان بی‌ثباتی ازدواج یکسان است اما وقتی جهت‌گیری مبادله‌ای در مردان پایین باشد افزایش نقش مردانگی موجب کاهش بی‌ثباتی ازدواج می‌شود.

نقاط موردنیاز جهت ترسیم نمودار رگرسیون از قسمت سوم جدول بالا و زیرستون B وارد شده‌اند:

نمودار ۴. پیش‌بینی میزان بی‌ثباتی ازدواج بر اساس رگرسیون سلسله‌مراتبی جهت‌گیری مبادله‌ای در رابطه جنسی و نقش مردانگی در مردان

همان‌گونه که در نمودار مشاهده می‌شود، در هنگام بالا بودن جهت‌گیری مبادله‌ای، با افزایش یا کاهش نقش مردانگی میزان بی‌ثباتی ازدواج یکسان است اما وقتی جهت‌گیری مبادله‌ای در مردان پایین باشد افزایش نقش مردانگی موجب کاهش بی‌ثباتی ازدواج می‌شود.

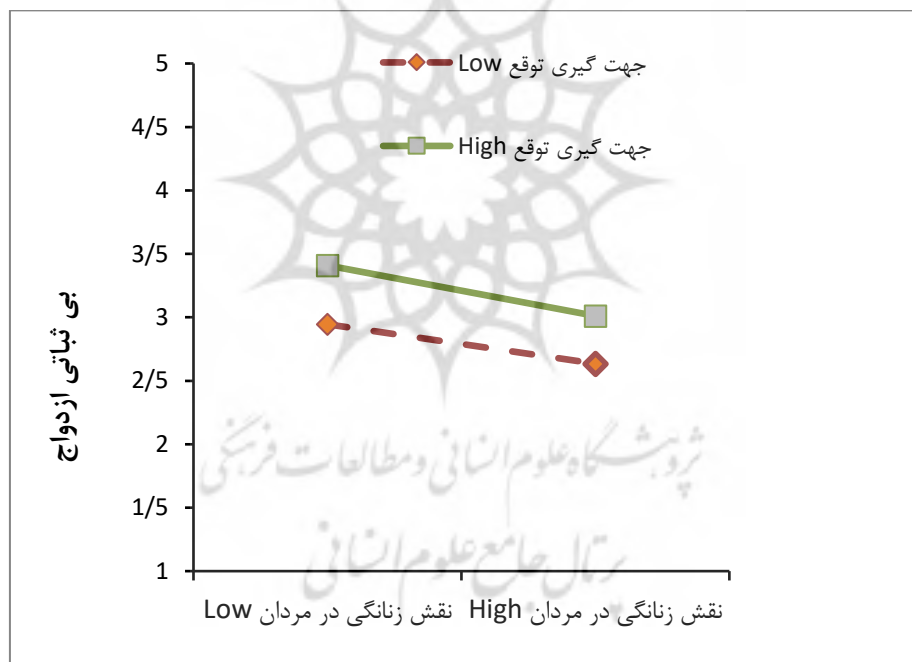
جدول ۶. نتایج و ضرایب رگرسیون جهت‌گیری توقع در رابطه جنسی و نقش زنانگی در مردان

مدل	ضرایب استاندارد نشده		t	معناداری
	B	خطای معیار		
۱	ثابت	۰/۰۸۸	-۰/۳۷	۰/۷۱۲
	نمره Z نقش زنانگی	۰/۰۸۲	-۱/۹۹۱	۰/۰۴۸
۲	ثابت	۰/۰۸۷	-۰/۱۴۱	۰/۸۸۸
	نمره Z نقش زنانگی	۰/۰۸۰	-۲/۰۹۵	۰/۰۳۸
	نمره Z توقع	۰/۰۸۰	۲/۵۴۴	۰/۰۱۲
۳	ثابت	۰/۰۸۷	-۰/۱۴۳	۰/۸۸۶
	نمره Z نقش زنانگی	۰/۰۸۷	-۲/۰۳۱	۰/۰۴۴
	نمره Z توقع	۰/۰۸۴	۲/۵۰۰	۰/۰۱۴
	نمره تعامل	۰/۰۸۲	-۰/۲۶۹	۰/۷۸۹

متغیر وابسته: بی‌ثباتی ازدواج

همان‌گونه که در جدول مشاهده می‌شود، برای سنجش اثر جهت‌گیری در رابطه جنسی بر نقش‌های جنسیتی و بی‌ثباتی ازدواج، در گام اول رگرسیون سلسله‌مراتبی نقش زنانگی وارد معادله شده است در این حالت ضریب رگرسیون به‌دست‌آمده معنادار است ($P < 0/05$, $B = -0.163$)، یعنی نقش زنانگی می‌تواند به‌تنهایی پیش‌بینی‌کننده مناسبی برای بی‌ثباتی ازدواج در مردان باشد. در گام دوم متغیر مستقل و متغیر تعدیل‌کننده (نقش زنانگی و جهت‌گیری توقع) وارد معادله شده‌اند که در این حالت ضریب رگرسیون معنادار است ($P < 0/05$, $B = 0.203$)، یعنی جهت‌گیری توقع در رابطه جنسی می‌تواند بی‌ثباتی ازدواج را در مردان پیش‌بینی کند. در گام سوم، تعامل متغیر مستقل و تعدیل‌کننده وارد شده است که در این حالت ضریب رگرسیون معنادار است ($P < 0/05$, $B = -0.022$)، به‌عبارت‌دیگر جهت‌گیری توقع در رابطه جنسی در رابطه بین نقش زنانگی و بی‌ثباتی ازدواج در مردان نقش تعدیل‌کننده دارد. در هنگام بالا و پایین بودن جهت‌گیری توقع افزایش نقش زنانگی موجب کاهش بی‌ثباتی ازدواج در مردان می‌شود.

نقاط موردنیاز جهت ترسیم نمودار رگرسیون از قسمت سوم جدول بالا و زیرستون B وارد شده‌اند:

نمودار ۵. پیش‌بینی میزان بی‌ثباتی ازدواج بر اساس رگرسیون سلسله‌مراتبی جهت‌گیری توقع در رابطه جنسی و نقش زنانگی در مردان

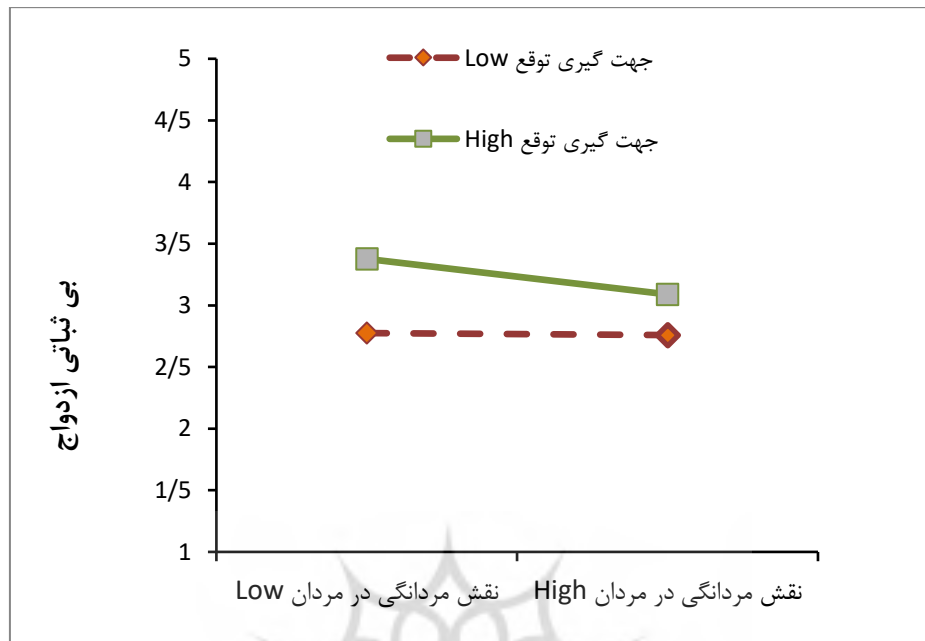
همان‌گونه که در نمودار ۵ مشاهده می‌شود، در هنگام بالا و پایین بودن جهت‌گیری توقع افزایش نقش زنانگی موجب کاهش بی‌ثباتی ازدواج در مردان می‌شود

جدول ۷. نتایج و ضریب رگرسیون جهت‌گیری توقع در رابطه جنسی و نقش مردانگی در مردان

مدل	ضرایب استاندارد نشده		ضرایب استاندارد		معناداری
	B	خطای معیار	بتا	T	
ثابت	۰/۰۲۹	۰/۰۹۱		۰/۳۱۴	۰/۷۵۴
۱ نمره Z نقش مردانگی	-۰/۰۷۶	۰/۰۹۵	-۰/۰۶۶	۰/۰۷۹۶	۰/۴۲۷
ثابت	۰/۰۴۸	۰/۰۹۰		۰/۵۳۷	۰/۵۹۲
۲ نمره Z نقش مردانگی	-۰/۰۷۱	۰/۰۹۳	-۰/۰۶۲	-۰/۷۵۸	۰/۴۵۰
نمره Z توقع	۰/۱۹۷	۰/۰۸۱	۰/۲۰۰	۲/۴۴	۰/۰۱۶
ثابت	۰/۰۵۰	۰/۰۹۰		۰/۵۵۵	۰/۵۸۰
۳ نمره Z نقش مردانگی	۰/۰۷۶	۰/۰۹۴	-۰/۰۶۶	-۰/۸۰۷	۰/۴۲۱
نمره Z توقع	۰/۲۳۳	۰/۰۹۵	۰/۲۳۶	۲/۴۵۱	۰/۰۱۵
نمره تعامل	-۰/۰۶۸	۰/۰۹۴	-۰/۰۶۹	-۰/۷۱۶	۰/۴۷۵

متغیر وابسته: بی‌ثباتی ازدواج

همان‌گونه که در جدول مشاهده می‌شود، برای سنجش اثر جهت‌گیری در رابطه جنسی بر نقش‌های جنسیتی و بی‌ثباتی ازدواج، در گام اول رگرسیون سلسله مراتبی نقش مردانگی وارد معادله شده است در این حالت ضریب رگرسیون به‌دست‌آمده معنادار نیست ($P > 0/05$, $B = -0.076$)، یعنی نقش مردانگی نمی‌تواند به‌تنهایی پیش‌بینی‌کننده مناسبی برای بی‌ثباتی ازدواج در مردان باشد. در گام دوم متغیر مستقل و متغیر تعدیل‌کننده (نقش مردانگی و جهت‌گیری توقع) وارد معادله شده‌اند که در این حالت ضریب رگرسیون معنادار است ($P < 0/05$, $B = -0.197$)، یعنی جهت‌گیری توقع در رابطه جنسی می‌تواند بی‌ثباتی ازدواج را در مردان پیش‌بینی کند. در گام سوم، تعامل متغیر مستقل و تعدیل‌کننده وارد شده است که در این حالت ضریب رگرسیون معنادار است ($P < 0/05$, $B = -0.068$)، به‌عبارت‌دیگر جهت‌گیری توقع در رابطه جنسی در رابطه بین نقش مردانگی و بی‌ثباتی ازدواج در مردان نقش تعدیل‌کننده دارد. در هنگام پایین بودن جهت‌گیری مشارکتی با افزایش یا کاهش نقش مردانگی میزان بی‌ثباتی ازدواج یکسان است اما وقتی جهت‌گیری توقع در مردان بالا باشد افزایش نقش مردانگی موجب کاهش بی‌ثباتی ازدواج می‌شود. نقاط موردنیاز جهت ترسیم نمودار رگرسیون از قسمت سوم جدول بالا و زیرستون B وارد شده‌اند:

نمودار ۶. پیش‌بینی میزان بی‌ثباتی ازدواج بر اساس رگرسیون سلسله‌مراتبی جهت‌گیری توقع در رابطه جنسی و نقش مردانگی در مردان

همان‌گونه که در نمودار ۶ مشاهده می‌شود، در هنگام پایین بودن جهت‌گیری مشارکتی با افزایش یا کاهش نقش مردانگی میزان بی‌ثباتی ازدواج یکسان است اما وقتی جهت‌گیری توقع در مردان بالا باشد افزایش نقش مردانگی موجب کاهش بی‌ثباتی ازدواج می‌شود.

بحث و نتیجه‌گیری

نتایج پژوهش حاضر در خصوص نقش تعدیل‌کنندگی جهت‌گیری مشارکتی در رابطه جنسی در رابطه با نقش زنانگی با بی‌ثباتی ازدواج در مردان نشان داد که این رابطه بین متغیرهای فوق وجود دارد. هنگامی که نقش زنانگی در مردان کم باشد، بالا بودن جهت‌گیری مشارکتی در مردان نشان‌دهنده بی‌ثباتی کم‌تری نسبت به جهت‌گیری مشارکتی پایین‌تر در آنان است؛ اما زمانی که نقش زنانگی در مردان افزایش می‌یابد، جهت‌گیری مشارکتی بالا و پایین میزان یکسانی از بی‌ثباتی ازدواج را نشان می‌دهند. یافته‌های این پژوهش از این جهت که نقش زنانگی در مردان با رضایت زناشویی آنان رابطه دارد با پژوهش‌های معارف و همکاران (۱۳۹۳)، فالکنر (۲۰۰۲)، آماتو و بوث (۱۹۹۵) و رتامرو و زفرا (۲۰۰۶) هم‌سو است و با پژوهش‌های اسنل (۱۹۹۰) ناهم‌سو است. با توجه به یافته‌های این پژوهش می‌توان بیان نمود که زمانی که جهت‌گیری مشارکتی در مردان پایین و نقش زنانگی در آن‌ها نیز پایین است، بی‌ثباتی بیش‌تر از زمانی که جهت‌گیری مشارکتی در مردان بالا و نقش زنانگی در آن‌ها پایین است. این موضوع بیان‌گر نقش تعدیل‌کنندگی جهت‌گیری مشارکتی در رابطه جنسی در رابطه با نقش‌های جنسیتی و بی‌ثباتی ازدواج است. با توجه به تعریف افرادی که جهت‌گیری مشارکتی در روابط جنسی دارند، نسبت به رضایت جنسی و شادکامی همسر خود در رابطه جنسی احساس مسئولیت داشته و تمایل

دارند که خواسته‌ها و نیازهای جنسی همسر خود را برآورده سازند و این افراد انتظار دارند که همسرشان نیز نسبت به حساسیت‌ها و نیازهای جنسی آن‌ها پاسخگو باشد. در دوران معاصر، مردان در واقع به روابط جنسی خود از یک جهت‌گیری مبادله‌ای به یک جهت‌گیری مشارکتی نزدیک می‌شوند و شاید نسل فعلی مردان در حال گذار از رویکردی منحصراً مبادله‌ای در روابط جنسی به یک رویکرد مشارکتی باشند (هاگز و اسنل، ۱۹۹۰). این موضوع که هنگامی که نقش زنانگی پایین است، در جهت‌گیری مشارکتی پایین بی‌ثباتی بیشتری را نسبت به جهت‌گیری مشارکتی بالا مشاهده می‌کنیم، این‌گونه تبیین می‌شود که کاهش نقش زنانگی که شامل مهرورزی، سعی در برقراری تفاهم و عاطفی بودن در مردانی که اهمیت کم‌تری به نیازهای همسر داده بی‌ثباتی ازدواج را افزایش می‌دهد. هم‌چنین در این مورد که زمانی که نقش زنانگی در جهت‌گیری مشارکتی پایین در رابطه جنسی، بالا است بی‌ثباتی ازدواج یکسانی را با جهت‌گیری مشارکتی بالا مشاهده می‌کنیم می‌توان این‌گونه تبیین کرد که با توجه به ویژگی‌های نقش زنانگی که باعث می‌شود افراد مراقبت از خانه و خانواده و هم‌چنین شریک جنسی خود را نسبت به سایر نقش‌ها در اولویت قرار دهند و گرایش بیشتری به افزایش صمیمیت داشته باشند (احمدی و همکاران، ۲۰۱۴)، وقتی این ویژگی‌ها در مردانی که جهت‌گیری مشارکتی کم‌تری دارند افزایش می‌یابد باعث می‌شود که رضایت زناشویی افزایش یافته و بی‌ثباتی ازدواج در آن‌ها کاهش یابد.

نتایج پژوهش حاضر در خصوص نقش تعدیل‌کنندگی جهت‌گیری مشارکتی در رابطه جنسی در رابطه با نقش مردانگی با بی‌ثباتی ازدواج در مردان نشان داد که این رابطه بین متغیرهای فوق وجود دارد. در واقع وقتی نقش مردانگی در مردان پایین است جهت‌گیری مشارکتی در رابطه جنسی اگر پایین باشد بی‌ثباتی ازدواج بالاتر از زمانی است که جهت‌گیری مشارکتی در رابطه جنسی بالاست؛ و هم‌چنین این مورد در زمانی که نقش جنسیتی مردانگی در مردان بالا هست هم به همین صورت است. بنا بر پژوهش عباسی اصل و همکاران (۱۳۹۵) که نشان دادند رضایت جنسی رابطه مثبت و معناداری با بی‌ثباتی ازدواج دارد، این پژوهش با پژوهش خمسه‌ای (۱۳۸۵) که نشان داد نقش‌های جنسیتی با رضایت از رابطه جنسی در مردان همبستگی ندارد هم سو است. این پژوهش از این نظر که نقش‌های جنسیتی مردانگی با رضایت زناشویی رابطه ندارد با یافته‌های کیهان و صابر (۱۳۹۵) و چالابانو (۲۰۰۶)؛ به نقل از کیهان و صابر، (۱۳۹۵)، معارف و همکاران (۱۳۹۳)، فالکنر (۲۰۰۲)، امانت‌الله و موریس (۲۰۱۰)، هاگز و اسنل (۱۹۹۰) ناهم‌سو است. برای تبیین این مورد می‌توان بیان نمود که با توجه به ویژگی‌های نقش جنسیتی مردانگی که شامل استقلال، اتکا به خویش، جسارت و رهبری است، فارغ از این که مردانگی در مردان کم یا زیاد باشد، افزایش جهت‌گیری مشارکتی در رابطه جنسی که در آن علت برقراری رابطه علاقه‌مندی به رفاه و رضایت همسر است (حیدری و همکاران، ۱۳۸۹) باعث تمایل بیش‌تری به هدایت کردن رابطه جنسی به سمت رضایت همسر در مردان شده و در نتیجه رضایت از رابطه در آن‌ها افزایش یافته و بی‌ثباتی ازدواج کاهش می‌یابد.

نتایج پژوهش حاضر در خصوص نقش تعدیل‌کنندگی جهت‌گیری مبادله‌ای در رابطه جنسی در رابطه با نقش زنانگی با بی‌ثباتی ازدواج در مردان نشان داد که این رابطه بین متغیرهای فوق وجود دارد. طبق نتایج وقتی نقش زنانگی در مردان کم یا زیاد است، جهت‌گیری مبادله‌ای بالا در مردان باعث افزایش بی‌ثباتی ازدواج می‌شود؛ و هم‌چنین وقتی نقش زنانگی بالاست و جهت‌گیری مبادله‌ای نیز پایین است ما کم‌ترین میزان بی‌ثباتی ازدواج را در مردان مشاهده می‌کنیم. یافته‌های این پژوهش از این جهت که نقش زنانگی در مردان با بی‌ثباتی ازدواج رابطه دارد با پژوهش‌های آماتو و بوث (۱۹۹۵)، معارف و همکاران (۱۳۹۳)، فالکنر (۲۰۰۲)، رتامرو و زفرا (۲۰۰۶) هم سو است؛ و از این جهت که جهت‌گیری مبادله‌ای در مردان با بی‌ثباتی ازدواج رابطه دارد نیز با پژوهش‌های جارویس

(۲۰۱۹)، هاگز و اسنل (۱۹۹۰) هم سو است. با توجه به ویژگی‌های جهت‌گیری مبادله‌ای در رابطه جنسی که در آن دیدگاه افراد در مورد روابط جنسی بر اساس احساس مسئولیت خاصی در مقابل رضایت و تأمین جنسی همسر نیست، بلکه زمانی وارد رابطه جنسی می‌شوند که برای خودشان سود داشته باشد و یا انتظار مقابله‌به‌مثل در آینده داشته باشند (حیدری و همکاران، ۱۳۸۹) هنگامی که این دیدگاه در مردان کاهش می‌یابد و ویژگی‌هایی نقش‌های جنسیتی زنانگی که شامل رفتارهای احساسی، رابطه محور و بیانگر است افزایش می‌یابد بی‌ثباتی ازدواج در آن‌ها کاهش می‌یابد.

نتایج پژوهش حاضر در خصوص نقش تعدیل‌کنندگی جهت‌گیری مبادله‌ای در رابطه جنسی در رابطه با نقش مردانگی با بی‌ثباتی ازدواج در مردان نشان داد که این رابطه بین متغیرهای فوق وجود دارد. طبق نتایج وقتی نقش مردانگی در مردان کم است جهت‌گیری مبادله‌ای در رابطه جنسی بالاتر نسبت به جهت‌گیری مبادله‌ای پایین‌تر، بی‌ثباتی ازدواج بیش‌تری را نشان می‌دهد و وقتی نقش مردانگی در مردان زیاد است نیز به همین صورت است؛ باید توجه داشت که در این پژوهش ابتدا نقش مردانگی در مردان با بی‌ثباتی ازدواج رابطه معناداری نداشت پس بنا بر پژوهش عباسی اصل و همکاران (۱۳۹۵) که نشان دادند رضایت جنسی رابطه مثبت و معناداری با بی‌ثباتی ازدواج دارد، این پژوهش با پژوهش خمسه‌ای (۱۳۸۵) که نشان داد که نقش‌های جنسیتی با رضایت از رابطه جنسی در مردان همبستگی ندارد هم سو است. از سوی دیگر این پژوهش با پژوهش فالکنر (۲۰۰۲) که بیان می‌کند که نقش مردانگی در مردان با تأکید بر عدالت و تصمیم‌گیری در رابطه، رضایت زناشویی را پایین می‌آورد و پژوهش امانت‌الله و موریس (۲۰۱۰) که نشان دادند که اصرار بر پذیرفتن نقش‌های جنسیتی سنتی باعث کاهش رضایت زناشویی می‌شود، ناهم‌سو است. و هم‌چنین از این نظر که نقش‌های جنسیتی مردانه با بی‌ثباتی ازدواج رابطه ندارد با یافته‌های چالابائو (۲۰۰۶)؛ به نقل از کیهان و صابر، (۱۳۹۵)، و کیهان و صابر (۱۳۹۵) و معارف و همکاران (۱۳۹۳) ناهم‌سو است. لازم به ذکر است در این پژوهش‌ها رابطه نقش‌های جنسیتی با رضایت زناشویی سنجیده شده است. از سوی دیگر این پژوهش از این نظر که بین جهت‌گیری مبادله‌ای در رابطه جنسی و رضایت زناشویی رابطه منفی وجود دارد با پژوهش هاگز و اسنل (۱۹۹۰) هم سو است. برای تبیین این حالت که با زیاد بودن نقش مردانگی در جهت‌گیری مبادله‌ای پایین در رابطه جنسی کم‌ترین میزان بی‌ثباتی مشاهده می‌شود می‌توان بیان نمود که با توجه به این‌که نقش‌های جنسیتی مردانه شامل رفتارهای استقلال، اتکا به خویش، جسارت، رهبری و از سوی دیگر با در نظر گرفتن ویژگی‌های جهت‌گیری مبادله‌ای در رابطه جنسی که در آن دیدگاه افراد در مورد روابط جنسی نه بر اساس احساس مسئولیت خاصی در مقابل رضایت و تأمین جنسی همسر است و نه میل به هماهنگی برای برآورده ساختن تمایلات جنسی همسر خود دارند، بلکه زمانی وارد روابط جنسی می‌شوند که برای خودشان سود داشته باشد و یا انتظار مقابله‌به‌مثل در آینده داشته باشند (حیدری و همکاران، ۱۳۸۹) می‌توان این‌گونه تبیین کرد که افرادی که نقش مردانگی بالا در جهت‌گیری مبادله‌ای پایین دارند با اتکا به خویش و جسارت در بیان نیازهایشان و نگرش معامله‌گونه کم، میزان نارضاقتی از رابطه جنسی آن‌ها کاهش یافته و بی‌ثباتی ازدواج کم‌تری دارند.

و هم‌چنین به نظر می‌رسد برای افرادی که جهت‌گیری مبادله‌ای بالاتری دارند، بروز درگیری نمایان‌کننده حالتی از وضعیت کلی روابطشان باشد. جهت‌گیری مبادله‌ای بالاتر در افراد، ممکن است مانند سایر اختلافاتی که باعث ایجاد مشکلات روابط می‌شود منجر به نادیده گرفتن احساسات شود و شاید باعث شود که فرد لحظه‌ای منفی بودن و تعارض در رابطه را به‌کل رابطه تعمیم دهد (جارویس، ۲۰۱۹). نتایج پژوهش حاضر در خصوص نقش تعدیل‌کنندگی جهت‌گیری مبادله‌ای در رابطه جنسی در رابطه با نقش زنانگی با بی‌ثباتی ازدواج در مردان نشان داد

که این رابطه بین متغیرهای فوق وجود دارد. طبق نتایج وقتی نقش زنانگی در مردان کم است در جهت‌گیری توقع بالا در رابطه جنسی میزان بی‌ثباتی ازدواج بیش‌تری نسبت به جهت‌گیری توقع پایین مشاهده می‌شود. همچنین در زمان زیاد بودن نقش زنانگی در مردان هم به همین صورت است. یافته‌های این پژوهش نیز از این جهت که نقش زنانگی در مردان با رضایت با بی‌ثباتی ازدواج رابطه دارد با پژوهش‌های آماتو و بوث (۱۹۹۵)، معارف و همکاران (۱۳۹۳)، فالکنر (۲۰۰۲)، رتامرو و زفرا (۲۰۰۶) هم سواست. لازم به ذکر است این پژوهش‌ها به بررسی رابطه نقش‌های جنسیتی با رضایت زناشویی پرداخته‌اند. البته در مورد جهت‌گیری توقع فقط یک پژوهش انجام‌شده که مربوط به حیدری و همکاران (۱۳۸۹) است که در این پژوهش جهت‌گیری توقع در رابطه جنسی با رضایت زناشویی مرتبط است جهت‌گیری توقع در رابطه جنسی به توقعات و انتظاراتی که فرد در رابطه جنسی از همسر خود دارد گفته می‌شود. لذا می‌توان نتیجه گرفت که بالا بودن این جهت‌گیری در رابطه زناشویی باعث بالا رفتن بی‌ثباتی ازدواج می‌شود. البته نظر به این‌که با بالا رفتن میزان نقش جنسیتی زنانگی و پایین بودن جهت‌گیری توقع در رابطه جنسی در مردان بی‌ثباتی ازدواج کم‌تر می‌شود، می‌توان این‌گونه تبیین کرد که مردان دارای جهت‌گیری توقع پایین در رابطه جنسی و با افزایش ویژگی‌های جنسیتی زنانگی به دلیل تمایل به افزایش صمیمیت (احمدی و همکاران، ۲۰۱۴) که در اثر کلیشه‌های جنسیتی زنانه در آن‌ها وجود دارد بی‌ثباتی ازدواج کم‌تری را تجربه می‌کنند و هم‌چنین برای تبیین این موضوع که با کاهش نقش زنانگی در جهت‌گیری توقع بالا بیش‌ترین میزان بی‌ثباتی در مردان را مشاهده می‌کنیم می‌توان بیان نمود که کاهش ویژگی سعی در برقراری تفاهم و مهرورزی در مردانی که توقعات و انتظارات بالایی در رابطه جنسی دارند باعث کاهش رضایت زناشویی و افزایش بی‌ثباتی می‌شود.

نتایج پژوهش حاضر در خصوص نقش تعدیل‌کنندگی جهت‌گیری توقع در رابطه جنسی در رابطه با نقش مردانگی با بی‌ثباتی ازدواج در مردان نشان داد که این رابطه بین متغیرهای فوق وجود دارد. طبق نتایج وقتی نقش مردانگی در مردان پایین است جهت‌گیری توقع بالا در رابطه جنسی نسبت به جهت‌گیری توقع پایین، بی‌ثباتی ازدواج بیش‌تری را نشان می‌دهد و وقتی نقش مردانگی در مردان بالا است هم به همین صورت است در این پژوهش نقش‌های جنسیتی مردانگی در مردان با بی‌ثباتی ازدواج رابطه معناداری نداشتند که با پژوهش فالکنر (۲۰۰۲) و همچنین پژوهش امانت‌الله و موریس (۲۰۱۰) هم سواست؛ و هم‌چنین طبق پژوهش عباسی اصل و همکاران (۱۳۹۵) که نشان دادند رضایت جنسی رابطه مثبت و معناداری با بی‌ثباتی ازدواج دارد، این پژوهش با پژوهش خمسه‌ای (۱۳۸۵) که نشان داد که نقش‌های جنسیتی با رضایت از رابطه جنسی همبستگی ندارد هم سواست و با یافته‌های چالابائو (۲۰۰۶)؛ به نقل از کیهان و صابر، (۱۳۹۵)، و کیهان و صابر (۱۳۹۵) و معارف و همکاران (۱۳۹۳) ناهم‌سو است. برای تبیین این حالت که در نقش مردانگی کم و جهت‌گیری توقع بالا در رابطه جنسی بیش‌ترین بی‌ثباتی را در مردان مشاهده می‌کنیم، می‌توان بیان نمود که با توجه به این‌که نقش‌های جنسیتی مردانه شامل ویژگی‌های استقلال، اتکا به خویش، دفاع از باورهای خود، جسارت، رهبری است، کاهش این ویژگی‌ها در مردانی که توقعات بالایی از همسر خود دارند باعث بیان نکردن این انتظارات در رابطه شده و میزان نارضایتی از رابطه جنسی و به‌تبع آن بی‌ثباتی ازدواج را افزایش می‌دهد. پژوهش حاضر یک پژوهش همبستگی است و رابطه علت و معلولی بین متغیرها را نمی‌سنجد و فقط به توصیف و تبیین داده‌ها بر اساس داده‌های به‌دست‌آمده از تعیین نقش تعدیل‌کنندگی جهت‌گیری در روابط جنسی، در رابطه‌ی نقش‌های جنسیتی با بی‌ثباتی ازدواج پرداخته و به این مقوله که

آیا نقش جنسیتی باعث جهت‌گیری در رابطه جنسی شده یا بالعکس و یا به رابطه پویای بین این دو و ارتباط آن با بی‌ثباتی ازدواج نپرداخته است. روش نمونه‌گیری در این پژوهش در دسترس است، لذا نمی‌توان یافته‌ها را با قطعیت به تمامی افراد جامعه موردبررسی تعمیم داد. همچنین این پژوهش به رابطه پویای همسران و نقش تعامل بر نگرش آن‌ها به نقش جنسیتی و جهت‌گیری جنسی نپرداخته است. نظر به این‌که این پژوهش به «نقش تعامل همسران» در «تعیین نقش تعدیل‌کننده جهت‌گیری در رابطه جنسی در رابطه نقش‌های جنسیتی با بی‌ثباتی ازدواج» نپرداخته، پیشنهاد می‌شود به منظور بررسی مناسب‌تر در پژوهش‌های بعدی نقش تعامل زوجین نیز بررسی گردد. در این پژوهش مشخص شد که مردانی که جهت‌گیری مشارکتی و مبادله‌ای بالا در رابطه جنسی داشته‌اند با افزایش نقش‌های جنسیتی تغییری در میزان بی‌ثباتی ازدواج نداشته‌اند ولی در مردانی که دارای جهت‌گیری توقع بالا در رابطه جنسی بوده‌اند، افزایش نقش‌های جنسیتی باعث کاهش بی‌ثباتی شده است. پیشنهاد می‌شود در پژوهش‌های بعدی علت این تفاوت بررسی شود. با توجه به این‌که نقش‌های جنسیتی به روی جهت‌گیری در رابطه جنسی تأثیر می‌گذارند در مواردی که رابطه بین نقش‌های جنسیتی با بی‌ثباتی ازدواج معنادار شده است، می‌توان جهت‌گیری در رابطه جنسی را به‌عنوان نقش میانجی‌گری در رابطه نقش‌های جنسیتی با بی‌ثباتی ازدواج بررسی کرد. هم‌چنین در این پژوهش مشخص شد زنانی که جهت‌گیری توقع و مبادله‌ای پایین در رابطه جنسی داشته‌اند با افزایش نقش‌های جنسیتی تغییری در میزان بی‌ثباتی ازدواج نداشتند ولی زنانی که جهت‌گیری مشارکتی بالا در رابطه جنسی داشتند با افزایش نقش‌های جنسیتی بی‌ثباتی ازدواج در آن‌ها کاهش یافته است. پیشنهاد می‌شود در پژوهش‌های بعدی علت این تفاوت‌ها نیز بررسی شوند.

موازن اخلاقی

در این پژوهش موازن اخلاقی شامل اخذ رضایت آگاهانه، تضمین حریم خصوصی و رازداری رعایت شد. با توجه به شرایط و زمان تکمیل پرسش‌نامه‌ها، ضمن تأکید بر تکمیل تمامی سؤال‌ها، شرکت‌کنندگان در مورد خروج از پژوهش مختار بودند.

سپاسگزاری

از تمامی افرادی شرکت‌کننده در پژوهش که با دلسوزی و کمال صبر و حوصله، باعث به نتیجه رسیدن این کار پژوهشی شدند، کمال تشکر و قدردانی رادارم.

تعارض منافع

بنا بر اظهار نویسنده‌گان، این مقاله حامی مالی و تعارض منافع ندارد.

منابع

- احمدی، احمد، فاتحی زاده، مریم، بهرامی، فاطمه، اعتمادی، عذرا، و شاهمرادی، سمیرا. (۱۳۹۳). رابطه بین کلیشه‌های جنسیتی، احساس قدرت زوجین و متغیرهای جمعیت‌شناختی با چرخه ارتباط زناشویی تقاضا - کناره‌گیری. *جامعه‌شناسی کاربردی*، ۱ (۲۵): ۱۰۱-۱۱۰.
- اسدی، عدالت، فتح‌آبادی، جلیل، و محمد شریفی، فواد. (۱۳۹۲). بررسی رابطه بین دلزدگی زناشویی باورهای بدکارکردی جنسی و احقاق جنسی در زنان متأهل. ۳ (۴): ۶۶۱-۶۸۴.
- حیدری، محمود، زال‌پور، خدیجه، و مولائی، اعظم. (۱۳۸۹). بررسی ویژگی‌های روان‌سنجی مقیاس جهت‌گیری در رابطه جنسی. *مجله خانواده پژوهی*، ۶ (۲۴): ۵۱۱-۵۲۵.
- خمسه‌ای، اکرم. (۱۳۸۵). بررسی ارتباط میان رفتار جنسی و طرحواره‌های نقش جنسیتی دو گروه از دانشجویان متأهل: مقایسه‌ی رفتار جنسی زنان و مردان در خانواده، فصل‌نامه‌ی خانواده پژوهی، ۲ (۸): ۳۲۱-۳۱۱.
- سفیری، خدیجه، و زارع، زهرا. (۱۳۸۶). بررسی ارتباط کلیشه‌های جنسیتی و تضاد نقش‌های زناشویی در زوج‌های جوان. *پژوهشنامه علوم انسانی*، ۵ (۳): ۱۷۷-۲۰۰.
- عباسی اصل، مجتبی، و نظری، علی محمد. (۱۳۹۵). رابطه رضایت جنسی، صمیمیت زناشویی و سبک‌های دلبستگی با بی‌ثباتی ازدواج زنان متأهل. نخستین همایش جامع بین‌المللی روانشناسی، علوم تربیتی و علوم اجتماعی.
- کیهان، فیروزه، و صابر، سوسن. (۱۳۹۵). پیش‌بینی رضایت زناشویی بر اساس نقش جنسیتی و سبک‌های تفکر زنان متأهل شهر تهران. *مجله سلامت اجتماعی*، ۳ (۳): ۲۰۰-۲۱۰.
- محسن زاده، محسن، نظری، علی محمد، و عارفی، مختار. (۱۳۹۰). مطالعه کیفی عوامل نارضایتی زناشویی و اقدام به طلاق (مطالعه موردی شهر کرمانشاه). *فصلنامه شورای فرهنگی اجتماعی زنان و خانواده*، ۱۴ (۵۳): ۴۲-۷.
- معارف، منا، خلیلی، شیوا، حجازی، الهه، و غلامعلی لوانسانی، مسعود. (۱۳۹۳). رابطه سبک‌های هویت و نقش‌های جنسیتی زوجین با رضایتمندی زناشویی. *مجله روانشناسی*، ۱۸ (۴): ۳۶۵-۳۸۰.
- نظری، علی محمد، صاحب‌دل، حسین، و اسدی، مسعود. (۱۳۸۹). بررسی ارتباط بین سبک‌های دلبستگی و میزان بی‌ثباتی ازدواج در زنان و مردان متأهل. *زن و مطالعات خانواده*، ۲ (۸): ۱۱۵-۱۲۵.

References

- Abbasi Asl, M. Theoretical, A.M. (1395). Relationship between sexual satisfaction, marital intimacy and attachment styles with the instability of married women. The first comprehensive international conference on psychology, educational sciences and social sciences. [in persian].
- Ahmadi, A., Fatehi zade, M., Bahrami, F., Etemadi, O., shahmoradi, S. (2014). The Relationship between Gender Stereotypes, Sense of Power, and Demographic Variables with the Cycle of Demand-Withdrawal Marital Communication. *Journal of Applied Sociology*, 25(1), 101-110. [in persian].
- Amanatullah, E. T. & Morris, M. W. (2010). Negotiating gender roles: Gender differences in assertive negotiating are mediated by women's fear of backlash and attenuated when negotiating on behalf of others. *Journal of personality and social psychology*, 98(2), 256.

- Amato, P. R. & Booth, A. (1995). Changes in gender role attitudes and perceived marital quality. *American sociological review*, 58-66
- Asadi, A. Fatah Abdi, J. Mohammad Sharifi, F. (1392). Investigating the relationship between marital boredom, sexual dysfunction and sexual fulfillment in married women. 3 (4): 661-684. 2. [in persion].
- Bem, S. L. (1981). Gender schema theory: A cognitive account of sex typing. *Psychological review*, 88(4), 354.
- Booth, A. Johnson, D. R. White, L. K. & Edwards, J. N. (1985). Predicting divorce and permanent separation. *Journal of Family Issues*, 6(3), 331-346.
- Bornstein K (1998) *My Gender Workbook: How to Become a Real Man, a Real Woman, the Real You, or Something Else Entirely*. New York: Routledge.
- Cherlin, A. & Walters, P. B. (1981). Trends in United States men's and women's sex-role attitudes: 1972 to 1978. *American Sociological Review*, 453-460.
- Clark, M. S. & Mills, J. (1979). Interpersonal attraction in exchange and communal relationships. *Journal of personality and social psychology*, 37(1), 12.
- Faulkner, R. A. (2002). Gender-related influences on marital satisfaction and marital conflict over time for husbands and wives (Doctoral dissertation, University of Georgia).
- Garcia-Retamero, R. & López-Zafra, E. (2006). Prejudice against women in male-congenial environments: Perceptions of gender role congruity in leadership. *Sex roles*, 55(1-2), 51-61.
- Heydari, M. ZALPOUR. KH. Molaei, A. (1389). Investigating the psychometric properties of the Sex Orientation Scale. *Journal of Family Studies*. 6 (24), 511-525. 3. [in persion].
- Hughes, T. G. & Snell Jr, W. E. (1990). Communal and exchange approaches to sexual relations. *Annals of Sex Research*, 3(2), 149-163
- Hurlbert, D. F. & Whittaker, K. E. (1991). The role of masturbation in marital and sexual satisfaction: A comparative study of female masturbators and nonmasturbators. *Journal of Sex Education and Therapy*, 17(4), 272-282.
- Jarvis, S. N. McClure, M. J. & Bolger, N. (2019). Exploring how exchange orientation affects conflict and intimacy in the daily life of romantic couples. *Journal of Social and Personal Relationships*, 0265407519826743.
- Kayhan, F. Saber, S. (1395). Predicting marital satisfaction based on gender role and thinking styles of married women in Tehran. *Journal of Social Health*. 3 (3), 200-210. 7. [in persion].
- Khamsei, A. (1385) Investigating the Relationship between Sexual Behavior and Gender Role Schemas of Two Groups of Married Students: A Comparison of Sexual Behavior of Men and Women in the Family, *Family Research Quarterly*. (8) 2, 311-321. 4. [in persion].
- Lye, D. N. & Biblarz, T. J. (1993). The effects of attitudes toward family life and gender roles on marital satisfaction. *Journal of Family Issues*, 14(2), 157-188.
- Maaref, M. Khalili, Sh. Hejazi, A. Ghulam Ali Lavasani, M. (1393). Relationship between identity styles and gender roles of couples with marital satisfaction. *Journal of Psychology*. 18 (4), 365-380. [in persion].
- Mohsenzadeh, M. Nazari, A., M. Arefi, M. (2011). Qualitative study of the factors of marital dissatisfaction and divorce (Case study of Kermanshah). *Quarterly Journal of Women and Family Socio-Cultural Council*. 14 (53), 7-42. [in persion].
- Nazari. A.m. sahebdel, H. Asadi, m. (2010). Investigating the Relationship between Attachment Styles and Degree of Marriage Instability among the Married Females and Males. *Women and Family Studies*, 3(8), 115-125. [in persion].

- Omoniyi-Oyafunke, C. Falola, H. O. & Salau, O. P. (2014). Effect of marital instability on children in abeokuta metropolis. *European Journal of Business and Innovation Research*, 2(3), 68-77.
- Pedhazur, E. J. & Tetenbaum, T. J. (1979). Bem Sex Role Inventory: A theoretical and methodological critique. *Journal of Personality and Social psychology*, 37(6), 996.
- Safiri, Kh. Zarei.z (1385). Investigating the relationship between gender stereotypes and marital role conflict in young couples. *Journal of Humanities*. (53), 177-200. 5. [in persian].
- Sweeting, H. Bhaskar, A. Benzeval, M. Popham, F. & Hunt, K. (2014). Changing gender roles and attitudes and their implications for well-being around the new millennium. *Social psychiatry and psychiatric epidemiology*, 49(5), 791-809.
- Waite.L.J. Luo.Y. & Lewin. A.C. (2009). Marital happiness and marital instability: consequences for psychology well-being. *Journal of social science research*.201-212.

***

پرسشنامه نقش‌های جنسیتی

موارد	هرگز	به ندرت	کم	متوسط	زیاد	اغلب اوقات	همیشه
۱- متکی به خود	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷
۲- مطیع	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷
۳- یاری دهنده	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷
۴- دفاع کردن از باورهای خود	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷
۵- پشانش	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷
۶- دمدمی	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷
۷- مستقل	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷
۸- خجالتی	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷
۹- با وجدان	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷
۱۰- ورزشکار	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷
۱۱- با عاطفه	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷
۱۲- نمایشی	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷
۱۳- با جرأت	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷
۱۴- متملق	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷
۱۵- شاد	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷
۱۶- شخصیت محکم	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷
۱۷- وفادار	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷
۱۸- غیرقابل پیش بینی	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷
۱۹- قوی	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷
۲۰- زنانگی	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷
۲۱- قابل اعتماد	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷
۲۲- تحلیل‌گر	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷
۲۳- غمخوار	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷
۲۴- حسود	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷
۲۵- دارای توانایی رهبری	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷
۲۶- حساس به نیازهای دیگران	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷
۲۷- راستگو	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷

۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱	۲۸- ریسک‌پذیر
۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱	۲۹- تفاهم
۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱	۳۰- مرموز
۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱	۳۱- تصمیم‌گیری آسان
۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱	۳۲- دل‌سوز
۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱	۳۳- بی‌ریا
۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱	۳۴- خودکفا
۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱	۳۵- مشتاق به تسکین درد
۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱	۳۶- مغرور
۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱	۳۷- سلطه‌گر
۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱	۳۸- خوش‌بین
۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱	۳۹- دوست‌داشتنی
۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱	۴۰- مردانگی
۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱	۴۱- گرم
۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱	۴۲- موقر
۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱	۴۳- تمایل به مقاومت
۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱	۴۴- حساس
۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱	۴۵- دوستانه
۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱	۴۶- پرخاشگر
۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱	۴۷- ساده‌ لوح
۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱	۴۸- بی‌کفایت
۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱	۴۹- رهبری کردن
۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱	۵۰- بچه‌گانه
۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱	۵۱- سازگار
۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱	۵۲- فردگرا
۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱	۵۳- استفاده نکردن از لحن تند
۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱	۵۴- نامنظم
۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱	۵۵- رقابت‌جو
۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱	۵۶- دوست‌دار کودکان
۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱	۵۷- بانزاکت
۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱	۵۸- جاه‌طلب
۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱	۵۹- ملایم
۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱	۶۰- سنتی

***

پرسشنامه بی‌ثباتی ازدواج

سوالات	بله	خیر
۱. گاه زن و شوهر فکر می‌کنند که در صورت جدایی از همسر خود از زندگی لذت خواهند برد. شما چند وقت یک بار چنین احساسی می‌کنید؟ لطفاً جواب خود را با خیلی اوقات، اغلب اوقات، گاهی و یا هرگز مشخص کنید	۰	۱
۲. حتی اشخاصی که با همسر خود خوب کنار می‌آیند، گاه به این فکر می‌افتند که آیا ازدواج آن‌ها موفق است؟ آیا شما در سه سال گذشته این فکر به ذهن تان آمده که ممکن است ازدواج شما دچار بحران شود؟	۰	۱
۳. تا آنجا که شما می‌دانید، آیا همسر شما هرگز فکر کرده است که ازدواج شما دچار بحران است؟	۰	۱

۱	۰	۴. آیا در سه سال گذشته، با اعضای خانواده، دوستان، یا مشاور درباره مشکلات ازدواج خود صحبت کرده اید؟
۱	۰	۵. تا آنجا که شما می‌دانید، آیا همسر شما با خویشاوندان، دوستان یا مشاور درباره مشکلات شما یا خودش در ازدواج صحبت کرده است؟
۱	۰	۶. آیا در سه سال گذشته، فکر طلاق یا جدا شدن به سر شما زده است؟
۱	۰	۷. تا آنجا که شما می‌دانید، آیا در سه سال گذشته فکر طلاق یا جدا شدن به سر همسرتان زده است؟
۱	۰	۸. در سه سال گذشته، آیا شما با همسرتان به طور جدی موضوع طلاق را مطرح کرده اید؟
۱	۰	۹. آیا شما با همسرتان درباره تقسیم دارایی صحبت کرده اید؟
۱	۰	۱۰. آیا شما درباره اقدام به طلاق با وکیل صحبت کرده اید؟
۱	۰	۱۱. آیا شما یا همسرتان درباره طلاق یا جدایی با وکیل مشورت کرده است؟
۱	۰	۱۲. مردم گاه به خاطر مشکلاتی که در ازدواج خود دارند، خانه را برای مدت زمانی کوتاه و یا به قصد تجربه جدایی ترک می‌کنند. آیا در سه سال گذشته، چنین اتفاقی برای ازدواج شما افتاده است؟
۱	۰	۱۳. آیا با همسرتان درباره "دادن درخواست طلاق یا جدایی" به دادگاه صحبت کرده اید؟
۱	۰	۱۴. آیا شما یا همسرتان درخواست طلاق یا جدایی به دادگاه داده اید؟

در این قسمت برخی از مواردی ذکر شده که گاه زن و شوهر به اتفاق انجام می‌دهند لطفاً برای هر مورد بگویید که شما و همسرتان چند وقت یکبار این کار را به اتفاق انجام می‌دهید:

- چند وقت یکبار غذای اصلی روزانه خود را به اتفاق همسرتان می‌خورید؟
 ۱. هرگز ۲. گاهی ۳. معمولاً ۴. تقریباً همیشه
- چند وقت یکبار به اتفاق همسرتان به دیدن دوستان می‌روید؟
 ۱. هرگز ۲. گاهی ۳. معمولاً ۴. تقریباً همیشه
- چند وقت یکبار برنامه یا فعالیت‌های مربوط به خانه را به اتفاق همسرتان انجام می‌دهید؟
 ۱. هرگز ۲. گاهی ۳. معمولاً ۴. تقریباً همیشه
- چند وقت یکبار به اتفاق همسرتان به سینما، گردش، میهمانی، کوه و مانند آنها می‌روید؟
 ۱. هرگز ۲. گاهی ۳. معمولاً ۴. تقریباً همیشه
- اگر قرار باشد از اول شروع کنید، آیا...
 الف) با همین شخص ازدواج می‌کنید
 ب) با شخص دیگری ازدواج می‌کنید
 ج) ابتدا ازدواج نمی‌کنید
 ۶. آیا از خودتان خانه دارید؟
 ۷. به طور کلی، معتقدید که باورهای مذهبی شما چه حد بر زندگی روزمره شما اثر دارد؟
 ۱. خیلی زیاد ۲. نسبتاً زیاد تا حدی کم ۳. ابتدا
 ۸. چند سال از ازدواج شما می‌گذرد؟

***

پرسشنامه جهت‌گیری در رابطه جنسی

سوالات	کاملاً	تقریباً	کمی	خیلی کم	اصلاً
۱- اگر همسرم نیازهای مرا نادیده بگیرد موجب رنجش من می‌شود	۵	۴	۳	۲	۱
۲- وقتی به کسی محبت می‌کنم به طور کلی انتظار متقابل دارم	۵	۴	۳	۲	۱
۳- در رابطه جنسی با همسرم مایلیم که نیازها و احساسات فردی در نظر گرفته شود	۵	۴	۳	۲	۱

۱	۲	۳	۴	۵	۴- اگر همسر در رابطه جنسیمان کاری برایم انجام دهد من نیز سعی می‌کنم مانند او عمل کنم
۱	۲	۳	۴	۵	۵- در رابطه جنسی با همسر انتظار ویژه ای ندارم
۱	۲	۳	۴	۵	۶- فکر نمی‌کنم که توجه به علائق جنسی همسر برای افراد ضروری باشد
۱	۲	۳	۴	۵	۷- برای خودم نقش ویژه و مفیدی در رابطه جنسی با همسر قائل نیستم
۱	۲	۳	۴	۵	۸- اگر همسر در برآورده کردن علائق جنسی من قصور کند احساس نمی‌کنم که مورد بهره‌کشی قرار گرفته‌ام
۱	۲	۳	۴	۵	۹- اعتقاد دارم که برای پاسخدهی جنسی به همسر راه‌های دیگری را باید در نظر گرفت
۱	۲	۳	۴	۵	۱۰- تشخیص زمانی که همسر نیاز به برقراری رابطه جنسی دارد برایم مشکل است
۱	۲	۳	۴	۵	۱۱- از اینکه کمک کنم همسر به رضایت جنسی برسد لذت خاصی نمی‌برم
۱	۲	۳	۴	۵	۱۲- موقعی که فردی توسط همسرش به لذت میرسد باید او هم آنرا جبران کند
۱	۲	۳	۴	۵	۱۳- از همسر انتظار دارم احساسات و نیازها جنسی مرا برآورده نماید
۱	۲	۳	۴	۵	۱۴- بهترین حالت اطمینان از حفظ مساوات در رابطه جنسی همسران است
۱	۲	۳	۴	۵	۱۵- حاضر برای رضایت جنسی همسر روشهای قبلی خود را تغییر دهم
۱	۲	۳	۴	۵	۱۶- برای همسر روشهای متفاوتی را به کار می‌گیرم به شرط اینکه او نیز مانند من عمل کند
۱	۲	۳	۴	۵	۱۷- فکر نمی‌کنم نگرانی در مورد نیازهای جنسی همسرمان کار عاقلانه‌ای باشد
۱	۲	۳	۴	۵	۱۸- اگر همسر تقاضای جنسی مرا پاسخ دهد این احساس برایم بوجود نمی‌آید که من هم باید بعداً جبران کنم
۱	۲	۳	۴	۵	۱۹- من از جمله افرادی نیستم که همسرشان را برای حل مشکل جنسی کمک می‌کنند
۱	۲	۳	۴	۵	۲۰- اگر همسر تقاضای جنسی خاصی از من داشته باشد باید او هم برای من در این زمینه کاری انجام دهد
۱	۲	۳	۴	۵	۲۱- اگر احساس نیاز جنسی بکنم از همسر می‌خواهم که من کمک کند
۱	۲	۳	۴	۵	۲۲- اگر همسر به لحاظ هیجانی دچار آشفتگی شود سعی می‌کنم از او دوری کنم
۱	۲	۳	۴	۵	۲۳- مردم باید مشکلات جنسی شان را مخفی کنند(پراز نکنند)
۱	۲	۳	۴	۵	۲۴- اگر همسر نیازهای جنسی مرا نادیده بگیرد احساساتم جریحه دار می‌شود

The relationship between gender role and marital instability: The role of moderating sexual orientation in men

*Parisa. Zamanian*¹, *Ali. Zadeh Mohammadi*², & *Leili. Panaghi*³

Abstract

Aim: The aim of this study was to determine the moderating role of orientation in men's sexual relationship with marital instability. **Methods:** The method of the present study is correlational. The statistical population of the study was men living in Tehran who had lived together for at least one year. Thus, 150 people were selected by available sampling method from different parts of Tehran by referring to public places and distributing a questionnaire in cyberspace. Measurement tools in this study included Booth et al.'s Marital Instability Questionnaires (1983), Bam's Gender Roles (1974) and Hoggs and Snell's (1990) Sexual Orientation Questionnaires. **Results:** The results showed that sexual orientation has a moderating role in the relationship between gender roles and marital instability. High levels of participatory sexual orientation reduce marital instability. The high exchange rate of sexual intercourse increases the instability of marriage in men. Also, in the direction of expectation in sexual intercourse, its increase leads to an increase in marital instability in men ($P=0.01$). **Conclusion:** In men with high expectations of exchange, exchange, and expectation in sex, increased gender roles reduce instability; But in men with low participatory and exchange orientations, increased gender roles do not change the degree of marital instability.

Keywords: *Marital instability, gender maps, sexual orientation*

---

1. ***Corresponding Author:** M.A Department of Family Clinical Psychology, Family Research Institute, Shahid Beheshti University, Tehran, Iran.

Email: Parisa.zamanian90@gmail.com

2. Associate Professor, Department of Psychology, Family Research Institute, Shahid Beheshti University, Tehran, Iran.

3. Associate Professor, Department of Psychology, Family Research Institute, Shahid Beheshti University, Tehran, Iran.